

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 21 iunie 3 iuliu	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerarantii capeta doue tablouri pompoze.	Pretulu pentru Austri'a pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 25.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 21, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Soescu et comp. in Bucuresci.	Anulu VI. 1870
---	---	---	------------	--	---	----------------------

Ionu Eugeniu Cucu

(1837—1870.)

Candu o natiune, abié scapata din braciile de feru ale unui trecut amar, plinu de suferintie si calamitâti, apuca la o noua era de viétia, la er'a emancipatiunii si salvârii sale morale si natiunale, si in calea aspiratiunilor si tendintielor ei aparu pedece mari si pericle grele, — atunci i-trebuiescu, mai multu decâtu ori-candu, poteri multe, firme si devotate, pentru ca sê póta atinge scopulu seu mare si sacru, adeca prosperitatea si fericirea sa.

E de prisosu sê spunemu, câte pericle si obstacle enorme stau in calea desvoltârii nóstre natiunale, atâtu pe terenulu spiritualu câtu si pe celu materialu, dar mai alesu pre terenulu politicu, unde suntemu redusi la rolulu deplorabilu d'a fi sclavi altoru natiuni.

E de prisosu sê aretâmu, câtu de slabu suntemu representati in lupt'a cea mare si grea pentru drepturile si libertâtile ce ni competu ca unei natiuni, care are tóte titlele naturale si istorice d'a esiste in acésta tíera cumperata si ingrasiata cu sange nobilu romanescu, are titlulu d'a fi libera si a dispune liberu a supra destinelor sale.

E bine, doui insi din modest'a céta militanta in camer'a Ungariei, pentru emanciparea

si egal'a-indreptatire a natiunii romane, fura rapiti prin crudel'a mana a mortii din mediuloculu luptei sacre; doui mandataru romani, dintre cei mai tineri si vigurosi, fericitiu Lazaru Gruescu si Ionu Eugeniu Cucu zacu asta-di vescediti sub gliel grele ale mormentulu.

Cine dintre romanii cu bune simtieminte n'au simtîtu si preceptu asta-di — intr'o epoca atâtu de critica pentru sórtea natiunii romane — perderea ce ni-a causatu-o mórtea acestoru doui barbati juni si de frumoase sperantie? Da, amu simtîtu-o cu totii; — si credemu a ni implini o detorintia piósa reimprospetandu in colónele acestei foi memori'a aceluor juni apertori ai causelor nóstre natiunale. Si, osebitu, credemu a face o placere toturor lectoriloru „Familiei“ punendu sub ochii lor portretulu unui-a dintre acei doui scumpi repausati, adeca alu fratelului si amicului nostru Ionu Eugeniu Cucu.

Ce sê dícemu despre viétia a acestui june, defunctu in flórea vietiei sale? N'avemu sê spunemu multe si nu vomu sê-i facemu unu panegiricu, ci simplu si numai i-vomu legá unu modestu buchetu de suveniru pentru eternisarea memoriei lui.

Nascutu (déca ni aducemu bine aminte) in comitatulu Solnoculu interioru, la an. 1837, dotatu de natura cu mana liberala atâtu in res-

pectulu spiritualu câtu si in celu fisicu, si urmaritu de grigea parintelui seu (preotu) si-fece cu succesu laudabilu studiele normale si apoi cele gimnasiale pana la clas'a a VI parte in Urbea-mare parte in Satu-mare. Dar, ca multi alti tineri, avea si elu o dósa bunisióra din vivacitatea temperamentului sanguinicu, ce la copí se numesce petulantia, ér la juni spiritu aventurosú, care duce nu arare ori pre câli raticite pe multi ómeni cu talente si insusíri frumóse. D'ací ni esplicâmu noi impregiurarea, câ fericitulu Cucu si-a intreruptu studiele gimnasiale, s'a facutu soldatu, si ca atare deveni suboficieru. Dupa câti-va ani de serviciu, elu se rentórse la cas'a parintésca si d'ací prefectulu d'atunci alu Solnocului-Interioru lu-invità sê-i fía secretariu privatu.

Dar, in fine, aceste si alte pasuri, ce amu poté citá aci din scurt'a lui viétia anterióra, nu multu intereséza pe onorab. publicu lectoru. Vomu spune numai, câ esperinti'a, ce si-a castigatu-o amblandu prin lumea larga, l'a investiatu a precepe, câtu de multu a perdutu prin intrerumperea studieloru sale, câtu are d'a face pentru a îndreptá aplecârile si escentricitátile insusíte in etatea sa juvenila, pentru a-si precisá si indepleni cerculu cunoscintieloru sale intr'o directiune nobila si pentru a fructificá aceste cunoscintie in favorulu natiunii sale.

Elu si-a preceputu missiunea ce i-o oferíá atátu talentele lui proprie, câtu si pusetiunea si rolulu precariu la care se vedeau condamnatu confratii lui romani din Silvani'a (Solnoculu-Interioru si Crasn'a) pre terenulu vietiei natiunale. Incepù o viétia nóua, prin o activitate energica in congregatiunile comitatense, asié, câtu facultatea lui oratorica, eminenti'a spiritului si conduit'a lui franca si energica, desvoltata pre campulu lupteloru constitutiunale, i-castigara in timpu scurtu stim'a, simpatí'a si increderea compatriotiloru sei romani si respectulu strainiloru.

D'ací se incepe scurt'a lui cariera publica, cunoscuta si apreciata in modu favoritoriu de opiniunea publica romana. Cerculu electoralu alu Tasnadului din Silvani'a lu-alse in 1869 de mandataru alu seu in diet'a pestana. Ca membru alu clubulu natiunale alu deputatiloru romani, elu avù o parte din cele mai frumóse in luptele parlamentare in mai multe cestiuni de importantia mare pentru romani. Lectorii diurnaleloru nóstre politice cunoscú discursurile lui tienute parte cu ocaziunea desbateriloru a supra adresei camerei din Pest'a, candu elu presentá amendementele relative la revisiunea

legii pentru natiunalitáti si pentru uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, parte cu alte ocaziuni si anume in cestiunea teatrului natiunale romanu, candu deputatii romani cereau ajutoriu de la statu pentru infintiarea unui fondu teatralu pentru romanii ciscarpatini. Acest'a fù ultimulu lui cuventu in viéti'a lui parlamentara, ultim'a espresiune a nobileloru lui simtieminte si aspiratiuni natiunale. Ba nu; inainte d'a se despartí de natiunea sa, de confratii si amicii sei, elu a mai manifestatu odata nobleti'a inimei sale, candu a protestatu solemnu in clubulu natiunale contr'a pensiuarei honvediloru magiari din 184⁸/₄₉.

Simtímu o viua dorere, câ aci se curma firulu unei vietie, care ar fi potutu aduce inca multe sacrificie pre altarulu natiunii romane. Dar, in fine, omulu e ca iérb'a si dílele lui ca florile campului. Elu s'a mutatú intr'o lume mai fericé; dar suvenirea lui a remasu si va remané pururea pre altarulu pietátii romaniloru adevérati.

Fét'a de boeriu.

La funtan'a de la ieriu,
Fét'a mandra de boeriu
Dupa apa a venitú
Peste campulu infloritu.
Dar p'unu malu de riurelu,
Tineru mandru ciobanelu
Hori din frundie 'n doru cantá,
Câ-ci se cante lu-incantá:

O dulce fetióra,
Dína belaióra,
Ce veniá la ieriu,
Féta de boeriu,
Si cum s'aplecá,
De apa luá,
Ventulu linu suflá,
Hain'a ce-astupá
S nulu ei cu flori,
Ce parca ca diori,
Pe ceriu fara nori,
Peru 'n spice d'auru,
Si ca ecumpu tesauru
P'umeri fluturá,
Dómne! cum erá,
Angeru semená!

Fét'a mandra blandu priviá,
Unde doin'a s'audiá,

Si-alu ei sinisioru
 Farmecatu de doru,
 Lasa unu suspinu usioru :
 „Dómne ce frumsetia :
 Campulu in verdétia,
 Aici la valeni,
 Fericiti tiereni,
 Aici doin'a-ti pare,
 Că-i cu doru mai mare,
 Diu'a-i mai senina,
 Nóptea e mai lina,
 Ap'a peste lacu
 Curge mai cu dragu,
 Paserile 'n lunce,
 Canta mai cu dulce,
 Lumea e mai lume,
 Unde totulu spune :
 Numai sê traiesci,
 Numai sê iubesci.“

Asiê dulce suspinâ
 Si candu pe cale 'ntornâ,
 Campu 'n urm'a ei plangea,
 Hor'a 'n frundia amutiâ,
 Êr privirea ochiloru,
 Ca zimbirea dioriloru,
 In dulci lacremi inffloriâ
 Si 'n acolo se perdea,
 D'unde ea s'apropiâ,
 Unde frundi'a nu cantâ.

* * *

La funtan'a de la ieriu,
 Fét'a mandra de boeriu,
 Dupa apa a venitu,
 Peste campulu inffloritu.

* * *

Alta dî s'a auditu,
 Din pastori ce au paditu,
 C'a trecut pe luntre 'n diosu,
 Unu ciobanu voinicu frumosu,
 C'o fet.tia, boeritia,
 Cu rugi albe la cositia ;
 A trecut cu doru,
 Langa unu amoru,
 Unde e frumsétia,
 Campulu in verdétia,
 Unde doin'a-ti pare,
 C'are doru mai mare,
 Diu'a-i mai senina,
 Nóptea e mai lina,
 Lumea e mai lume,
 Totu in lume spune :

Numai sê traiesci
 Numai sê iubesci.
 Dara colo mai in susu,
 D'unde ea s'a dusu :
 La funtan'a de la ieriu,
 Mire tineru de boeriu,
 Se munciâ d'unu focu amaru,
 Suspinandu peste hotaru.

Vasiliu Budescu.

Rosalba.

(Novela de E. M. Oettinger.)

(Urmare.)

— Eu in loculu dta'le l'asiu numí cu numele din urma si n'asiu respinge adoratiunile lui, câ-ci nu toti din domnii nostri cavaleri sunt atâtu de bogati si galanti ca Riciardo alu vostru.

— Usiurinti'a ta, Clelio, me ofenséza.

— Si totu-si eu ti-voiescu binele! Esti singura fara protectiune in lume. Singur'a avutîa penelulu si palet'a. Chipurile dtale acuma sunt fórte tare cautate; cine inse ti-garantéza, câ acést'a va fi totu-de-una astfeliu. Considera Signora, câtu de usioru se póte intemplá, ca sê vina alte timpuri si sê apara alte talente, cari — mai iute decâtu ti-poti imaginá — te voru alungá din favorulu multîmei. A se ridicá si a cadé este ursit'a fia-carui artistu. Astadi celebratu si dieificatu, mane surpatu si uitatu, acést'a este destinulu fia-carui talentu, acarui sucesu depinde de la inconstantele capriciuri ale masei celei mari si de la favorulu órbei multîmi. Signora Cariera inaintéza, ca ori si care artista ce imbetranesce, spre unu funestu viitoriu si numai pentru acést'a loial'a dtale servitória a fostu atâtu de temeraria, a te servi cu binevoitoriulu consiliu d'a avé o anima crutiátória pentru suspinele acelui strainu bogatu.

— Taci, ordona artist'a, acarui orgoliu virginalu se credea atacatu.

Clelia inse nu se infricâ.

— Voiesci, continuâ ea, sê-ti rechiamu in memoria talente cari, mai mari ca alu dtale, perira in cea mai mare miseria? Cugeta la Artemisia Gentileschi, care suprimata de dorere, suferintia si miseria, si-terminâ viéti'a in ospitalulu de la Pisa turmentata de catenole nebunfei; ganditi-ve la Veronica Franchi, care in flórea aniloru sei devenita órba, murí ca cersítóre in spitalulu pentru seraci.

— Ah! Clelio, o négra presimțire mi-spune, câ eu inca nu voiú espirá fericita.

— Cu atâtu mai multu mi-ordona oblegamentulu meu de servitóre, a te consiliá in flórea etâtií dtale, a cugetá la nepotintiele betra-
netiei si a nu respinge pe acelu cavaleru misteriosu, acarui avutâ ti-póte oferí unu vítoriu suridietoriu; nu-lu instrainá din motivele unui orgoliu virginalu séu din vanitatea de artista.

— Du-te, Clelio, departéza-te!

— Eu me supunu, Signora, ordinului dtale, dara cutediu a-ti rechiamá in memoria inca unu nume. Cugeta la un'a din cele mai renumite pictóre ale Bolognei, cugeta la Elisabet'a Sirani, care totu in etatea dtale in punctulu de culminatiune alu gloriei sale, fu inveninata de palid'a jalusia, care se simtiá eclipsata in talentulu seu. Dta inca ai pismuitori si inimici, cari revnescu dupa glori'a dtale si cutéza totulu pentru a o subminá si pe ea si pe dta. Dta ai ajunsu acolo unde ai potutu numai, ajunge. Resigna de la artea dtale si nu refusá omagiulu unui barbatu care au depusu pe altarulu frumsetieloru dtale unu astfeliu de sacrificiu ca acele giuvaere.

— Parasesce-me! dîse Rosalba cu unu tonu iritatu.

Clelia plecandu-si capulu se departá. Signora Cariera luà harf'a si, pentru a-si recastigá ilaritatea spiritului, cantá o stantia din „Gerusalemulu eliberatu“ alu lui Tasso. Dara in mediuloculu cantârii se rupse o córda. Presimțiri obscure infiorara pe Rosalba si deveni palida ca unu cadavru.

— O rea prespunere! eschiamâ ea si recadiu intr'o melanco'ia silentioasa.

V.

Indata dupa aceea, i s'a anunțiatu necunoscutulu.

— Agratiati-me Signora, dîse elu, déca o langóre de a asemená imaginea cu originalulu me conduce atâtu de iute in apropiarea farmecatóriei dtale presentie. Signora, nu mai potu reziste de a ve spune, câ am vediutu tóta lumea, dara nicaiure unu angeru asemene dtale....

— Cavalerule, me rusinezu....

— Se rusinédia o rosa, candu cineva o numesce regin'a floriloru. Dta gratioasa dama, esti ros'a sesului vostru si fia-care, ce te vede in primaverós'a splendóre a feericiloru dtale deliciuri, trebuie sê-si dîca tremurandu de volup-

tate: „Tu nu ai vediutu nici odata unu ce mai frumosu.“

— Signore, eschiamá Rosalba, cu unu entusiasmu inflacaratu, dta esti unu poetu.

— Ratecesci, Signora, eu nu sum nimica alta decâtu unu barbatu miseru si nefericitu.

— Signore, ai confientia in mine, si mi numesce caus'a infortunei dtale.

— Dta esti adencu mahnita.

— Dumnedieule, ce am comisu!

— Inainte cu diece dñle, venindu de la fericit'a Arabia la capital'a Persiei, spre a vísitá pe unu vechiu amicu alu meu, pe ilustrulu Siahu-Hussein, mi-aparù in castelulu Ispahanu in nóptea cea mai frumoasa a vietiei mele, imaginea dtale intr'unu visu, pe care nu lu voiú uitá nici odata. Eu te vedeam in abundanti'a deliciuriloru dtale gratiose si angelice, atâtu de víu ca si acuma si parasii inca in acea nópte curtea, spre a alergá la picioarele imaginei mele din visu.

— Cavaliere, dta mi-enarezi o poveste din „cartea papagailoru.“

— Mai câ sémena cu o poveste si totu-si nu este o poveste.

— Me vediusi deja unde-va?

Strainulu meditá unu momentu si apoi respunde:

— Nu!

— Cum erá dara posibilu ca sê scí numele imaginei visului dtale?

— Eu intrebai astrulu meu... elu mi-spuse tóte!

— Si care stea fu aceea ce ti-dete o atâtu de precisa delusire?

— Dta nu poti gâcí numele ei? Signora, ea era stel'a mea fortunata!

— O, de asiu descoperí si eu unu astru ce mi-ar da o explicatiune a supra dtale!

— Te imploru si te conjuru sê nu cerei cine sum; este destulu compatimirei dtale a sci, câ sum omulu celu mai nefericitu pe tóta suprafati'a pamentului.

— Si pentru ce esti nefericitu.

— Pentru câ de la visulu acela te iubescu cu totu sufletulu meu.

— Si este o nenorocire, a me iubi pe mine?

— O, nu intrebá mai multu; asculta-me! Pentru de a me vindecá de nebunf'a amorului meu, ecsista numai unu medilocu....

— Si acestu medilocu?

— Se numesce: ascultare!

— Signor! striga Rosalba redicandu-se.

— O sciu, câ insedaru imploru pentru

acést'a; tocmai acést'a me face nenorocitu. Ah! Signora, déca in anim'a dtale mai arde inca o schintea de compatimire pentru suferintiele straine, atuncea aibi dara pietate cu nebun'ia mea! Aibi pietate cu unu barbatu, care abié este conscú de simtîrile sale si consumatu de vapai'a pasiunii sale.

— Déca amorulu dtale pentru mine este inadeveru atátu de fierbinte, cum vine câ deja mane voiesci sê pîeci?

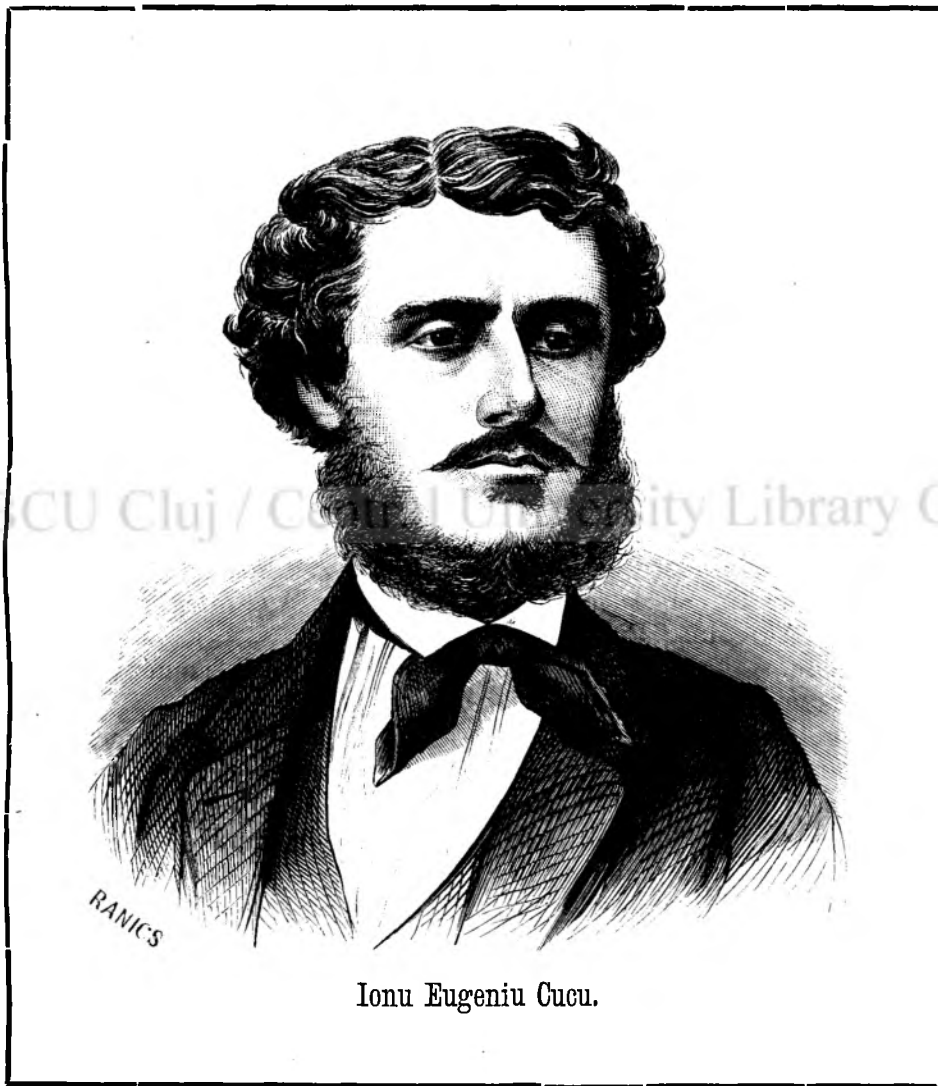
— Eu sum celu mai infocatu adoratoriu alu frumsetiei dtale....

— Si totu-si voiesci sê mergi la China...

— Unu cuventu de la dta si voiu remané!

— Remai, cavalerie, remai! implorà Rosalba, care din ce in ce se simtiea mai tare atrasa de elu

— O! câtu de ferice me face ordinulu de a remané acolo unde petrecu atátu de voiosu...

Ionu Eugeniu Cucu.

— O cestiune de viétia me chiama la China, la curtea de la Peking.'

— Ce voiesci sê faci acolo?

— A scapá de la mórte pe fratele sórelui, pe imperatulu Chinei, pe pré ilustrulu meu scolariu....

— Dta esti dara medicu?

— O! nu!

— Ceriule! ce esti dara?

In acela-si momentu servitoriulu anucià Signorei pe abatele Coradori.

— Este bineventatu.

— Permite-mi de a me departa....

— Candu te voiu revedé?

— Cu permissiunea dtale, eu de aci inainte te voiu visitá in tóte dílele, — díse strainulu si disparù.

VI.

Abatele Danielu Corradori erá unu prú eruditú jesuitu, care se ocupá de câte tóte, de alchemía, astrología, angelografía, demonología, chiromantía, geomantía hidromantía, metoposcopia, de magi'a naturala si supranaturala, necromantía, taumaturgia, de cabalistica si de alte multe specie ale filosofiei secrete — ca nebunulu eruditú Henricu Corneliu Agrippa din Netteshaim, mortu in 1535, care a lasatu posteritatii unu opú misteriosu, scrisu in prinsorea de la Grenoble, despre tóte acele prostie si nebunie, sub titlulu: „De occulta philosophia.“

Din acestu sorginte alu filosofiei mistice se adapase si Corradori, acést'a erá sciinti'a lui de predilectiune, in care si-procurase atâte cunoscintie, încátu elu — in fantasi'a sa — sta intr'o relatiune fórte amicala cu tóte spiritele esistenti in cele patru elemente, anume: cu salamandri, cu nixele, silfele si cu gnomii, séu cu tóte acele fiintie suprapamentesci, cari locuescu in focu, in apa, in aeru si in pamentu. Erá de ajunsu numai unu semnu din partea lui pentru ca sê citeze pre suprafaci'a pamentului pe fiecare din aceste spirite serviente ale lui, din cea mai profunda adencime a elementeloru lorú.

Asemene ilustrului seu modelu, elu portá cu sine pretotindinea unu cane negru, pe care elu lu-numiá: „Paracelsus.“ In onórea marelui alchimistu, Philippus Aureolus Paracelsus Bombastus ab Hohenheim.

Canele acest'a, din soiulu mitiosu (pudel), portá o sgarða de margele rosie de sticla si la verfulu códei unu mare nestimatu ce aruncá schintei, cari nóptea serviau de falinaru stapanului seu. Acestu cane — fórte bine dresatu — avea, pre langa tóte calitátile frumóse, si unu reu obiceiú, adeca: a tiené de pétra angulara pe fiecare omu ce i erá antipaticu. Precum stapanulu asiá si canele. Si abatele erá unu jesuitu bine dresatu, o vulpe vicléna care, dupa propri'a lui exprimere, vedea si prin scandurile ce nu aveau nice o gaura. Decátu-va tempu elu se ocupá exclusivu de Mecaschefa.

— Bine ai venitú, scumpulu meu amicu, díse Rosalba, intindiendu mana sa abatelui.

— Eu salutú, plinu de reverintia, pe mus'a picturei, díse Corradori, cu ochii de jumatate inchisi, conducundu frumós'a mana a artistei, la budiele sale palidu vinete si finu taiate.

— De multu nu v'ati aretatu pe aicea. De siguru cá ceva ocupatiune importante v'au retienutu. . .

— De siese septemane m'amu adencitu cu totulu in studiulu Mecaschefei.

— Mecaschefa? Acestu cuventu misteriosu, eu lu-audfi pentru prim'a óra. Este permisú a intrebá dupa insemnetatea acestui cuventu?

Mecaschefa insemnéza in limb'a arabica: talentulu farmecatoriu de a descoperi ideile altui-a.

— Abate! te fletezi a posede acestu talentu!

— Fara indoiéla! respunse jesuitulu cu cea mai mare sigurantia.

— Ei bine, atunci permite-mi a pune indata la proba art'a Dtale. Ce cugetu eu acuma?

— Dvóstra cugetati: Abatele Corradori este unu nebunu ce si-intipuesce a scí mai multu ca toti ceilalti.

— Aí gacit'o, amiculu meu, ai gacit'o! dará totu-si cugetu inca si mai multu. . .

— Dta te gandesci mai multu ca ori si candu la vítoriu, care te ingrigesce cu totu dreptulu.

— Ce ai dísu?

— Eu am cetitu in cartea destinului, cá in anii mai tardfi ai vietiei Dtale te ascépta o mare nenorocire. Paracelsus, strigá elu intorsu cátra cane, se insiéla domnulu teu?

— Au, Au! latrá canele, dandu din profetic'a sa códa.

— Acést'a insemnéza, tradusa in limba omenésca: nu, nu!

— Si mi-ai poté spune, de ce natura este fatalitatea ce me ascépta?

— Departe de a-mi ascrie darulu de a profetfi, potiú numai deduce. . .

— Si ce deduci?

— Cá betranetiele dtale nu voru trece atátu de fericite ca juneti'a dtale.

— Acésta deductiune, de care si eu sum cuprinsa, me face deja acuma trista si desolata. . .

— Ffi sincera. Ide'a vítorifului nu este numai singura aceea ce te nelinicesce. De unu tempu incóce te turmentéza inca si o alta suferintia.

— Te rogu, continua!

— Suferinti'a amorului. Scfi, Signora, ce díce unu poetu alu nostru:

„Amorulu ni dá viétia,
Si viéti'a suferintie.
Dorerea inse si-amorulu
Ni dau fericirea vietiei.“

Cu unu cuventu, dta esti inamorata.

— Ceriule! in cine?

— Dta ar trebui sê o scîi mai bine decâtu mine....

— Inse, déca ai talentulu d'a gâcí ideile altor'a....

— Me aflu, pré naturalu, in positiunea de a-ti raspunde si la acésta intrebare. Dta iubesci pe acelu barbatu, care te-a parasitu tocmai acuma.

Rosalba desconcertata, vedindu-si descoperita si cea mai secreta idea a sa, eschiamà cu unu tonu plinu de amaretiune:

— Sapiente Daniele, te insieli!

— Paracelsus, intrebà cabalistulu pe pré cruditulu seu cane, me insielu?

— Vau, Vau! latrà patruredulu oracolu.

— Nici decum, dîce pré invetiaturu meu amicu. Signora, eu ti-concedu, câ eu me pociu insielà, câ-ci a gresî este omenescu; acestu cane inse nu se insiela nici odata.

— Atuncea elu este mai multu decâtu unu omu? intrebà artist'a cu ironía ce nu si-o potea ascunde.

— Elu este Mefisto alu lui dr. Faust sermanu si avidu de sciintia, care erá unu prudentu famulu alu inaltei scóle, unde au absolutu studiele loru metafisice ambii cani ai marelui magu Henricu Corneliu Agrippa. Unulu care, in exemplar'a sa modestía, ascultá la desiertulu nume „Monsieur“, se dîce a fi disputatu publice la anul 1533 in academi'a de la Grenoble, a supra unei vechie controversé: „déca diavolulu inca póte latrá?“ si sê o fi aperatu cu atât'a agerime de minte, incâtu o universitate germana sê-i fi datu pentru acést'a diploma de doctoru de filosofía. Amice, Paracelse, câtu de tardîu este?

Cancle latrà de 12 ori, dupa aceea incetà, si latrà apoi éra-si de trei ori, inse in intervale mai scurte si cu o vóce mai debila decâtu pentru prim'a óra.

— Dóue-spre-diece si trei patrâri, dîse abatele, aretandu pe orologiulu seu. Vedi, câ amiculu nostru, Paracelsus este totu-de-un'a siguru in lucrâriile sale.

— Óre acestu cane pré cruditu este elu in stare a-ti raspunde la fia-care intrebare ce i-o puni?

— Ori si care, raspunde jesuitulu punendu-si orologiulu la loculu seu

— O! atuncea alibi bunetate si-lu intreba, déca acelu barbatu care inainte de acést'a cu vre-o câte-va momente m'a parasitu, i-este lui cunoscutu séu ba?

— Paracelse, intrebà jesuitulu Faust, pe patruredulu seu Mefistofele, cunosci pe acelu strainu?

Canele incepù a chiotí.

— Si ce insemnéza acést'a? intrebà Rosalb'a.

— Nici unu bine, Signora. Acestu chiuitu insemnéza unu feliu de idiosyncrasía séu anti-patía spirituala, care domnesce intre elu si canele meu.

— Te conjuru, róga-lu sê-ti dea o deslusîre mai d'aprópe....

— Amice, Paracelse, ai bunetate si te declara mai chiaru!

Canele impacientu fugindu de la unu coltiu la altulu urlá: Vau, hau, vau, hau, vau, hau!

— Eu ti-asíu esplicá, dîse astutulu jesuitu, dara nu-mi este iertatu. Dta vedi câ sunt unele momente, candu acestu pacinicu si onestu cane, este unu diplomatu viclénu.

— Cam ce cugeti dta, abate, despre acelu strainu?

— Eu lu-consideru de fórté demnu de invidiatu, de óra-ce elu din o mic de insi este celu d'antâiu, care se póte falí a fi facutu o periculósa impresiune a supra virginalului orgoliu alu dtale.

— Abate, si canii se potu insielá!

— Concedu si acést'a; inse pe alu meu lu-esciptiunezu, elu este infalibilu ca regele Angliei.

— Este acél'a unu diplomatu, care retace numai aceea ce nu scie?

— Paracelse, dîse elu patruredului seu diplomatu, esti batjocuritu. Aréta Signorei, câ posedi curagiu, si spune-i cine este acelu strainu, care o intereséza intr'unu modu atâtu de surprindietóru.

Canele si-intinse picíórele sale posterióre si nu lasà sê se audia altu ce-va decâtu unu prelungitu brrrrrr.

— Tradu-mi acést'a!

— Paracelsu declara, câ strainulu este unu milionaru....

— Si patri'a lui?

— Cunosci tu patri'a acestui necunoscutu? intrebà jesuitulu de latratoriulu seu biou de interpretatiune.

— Brr!

— Nu!

(Finea va urmá.)

I. G. Baritiu.

SALONU.

Conversare cu cetitoriele.

Insul'a Lido (Venetia) 28 iunie.

(Regin'a Mării. — Care regine iubesc eu. — Lido. — Sposali-
tiulu Mării. — Lord Byron. — O romantia. — Unu episod de
amoru.)

Iubesc pe regin'a Adriaticei. Frumseti'a ei me incanta, trecutulu ei mi-inspira admiratiune. Déca iubesc pe asta regina bela si superba, ve marturisescu că nu-mi placu asié numitele „regine din grati'a lui Ddieu.“ Alte regine adóra sufletulu meu: astfelu iubescu virtutea personificata intr'o ficióra, me inchinu devotamentului si sacrificiului intrupatu intr'o mama.

Ceea ce in aceste mominte simtiu in sufletulu meu, ceea ce se petrece in anim'a mea, impresiunea ce frumusetiele Venetiei o esercita a supra-mi — nu o potu descrie. Ori ce v'asiu scrie despre Veneti'a, ar fi pré palidu, pré descoloratu.

Dvóstre veti fi cetitu despre Lido, acea Lido care inspirá pe teribilulu Byron si pe iubitulu nostru Alessandri. Lido este o mica insula, lunga de 6 miluri, cu o poporatiune cam de 900 locuitori. Industri'a si diliginti'a acestoru locuitori facura unu paradisu din acestu petecu de pamentu scaldatu de mare.

Ea deveni celebra mai alesu de pre la an. 1177, candu se introduse maritagiulu Mării cu dogele Venetiei. Dogele insocitu de consiliulu celoru diece, de marele cancelariu, de nuntiulu apostolicu, de ambasadori, portatu de bucentauru debarcá la Lido si aruncá in mare unu inelu de auru dfeundu: „Mare, noi ti sposiamo in segno del nostro vero e perpetuo dominio.“ Erá mare si superba atunci Veneti'a.

Ací poporulu in fia-care luni facea serbatóre. Si-adornau gondolele cu flori, si intre cantece percurgeau canalele Cetát i, de unde se indreptau spre Lido. Acésta serbatóre s'a pastratu si dupa caderea Republicei, si la inceputulu acestui seclu au asistatu la ea „un bel zoveneto inglese d'un zerto nome stravagante, lord Byron“ díce poporulu, Byron inse iubiá si cercá mai multu singuretatea, elu cercá pamentu, iérba si umbra intr'o cetate care sémena mai multu cu unu bastimentu ancoratu, facea voturi pentru ca sé-lu ingrópe acolo punendu-i la capu simplulu epitafiu: „Byron implora pace.“

Lido are unu magnificu stabilimentu de bái marine. Am imploratu grati'a Tetidei — dieiti'a Mării — pentru ca sé-mi permita a petrece o jumetate de óra pe braciele undeloru. Erá linisce. Marea dormiá in patu-i móle, ceriulu, natur'a erá placuta ca unu surisu alui Ddieu.

Abié inbracisaii perfidulu elementu, candu teribilulu scirocco incepú a siuera si a gramadí unde preste unde Marea deveni infuriata, asié mi-place sé o vedu. Increditu in funea ce o aveam in mana, priviam cu placere spasmurile Mării, rideam de unde si le desfideam. Me credeam mare ca Plutone, precandu nu eram decátu unu debilu moritoriu. Plutone, a mandatu Mării cu tricornulu seu, eu voiam sé-i comandu prin o fune. Superbi'a mea fu pedepsita, cá-ci Tetide ca sé me umilésca si sé-mi aduca a minte că nu trebuie sé

me credu asemenea dieiloru, mi-tramise o unda carea me inbratosiá si portá cu violintia spre unu pilastru spre a probá déca e duru séu nu. Resultatulu fu o mica contusiune la capu, si vr'o dóne litre de apa serata ce le inghitíi. Am multiamitu d'eitiei, cá m'a pardonatu cu atát'a, mi-a parutu bine cá nu am patítu sórtea lui Jona, cá-ci de eram inghitítu de unu chitu, sum sicuru cá acest'a nu ar fi avutu gentileti'a celui antáiu, adeca nu mi-ar fi datu cuartiru gratuitu trei díle, ca apoi sé me depuna nevatematu pe malulu mării.

Veneti'a odinióra fu un'a din e-lea mai mandre si mai infloritórie republice. Capu d'operile de arte si magnificele palatie de marmura ce se ridica din sinulu undeloru — vorbescu de glori'a trecuta.

Nimicu mai superbu, mai sublimu decátu aspectulu sol mnu alu unei naturi avute ce se oglindéza in mare.

Veneti'a e cetatea amorului. Ací totulu e poesia, si amorulu e poesí'a animei. Venetian'a nasce inamorata, traiesce prin amoru si pentru amoru, si móre inamorata.

Erau 9 óre de sér'a. Eu intr'o gondola me leganam pe „Canal grande“, candu de odata langa palatiulu Faliero audu o ghitara acompaniata de o vóce suava, simpatica. — E unu inamoratu — mi díse gondolerulu — care face serenata idolului seu. Am opritu gondol'a pentru ca sé potu ascultá.

Éca romantia ce fericete june o cantá reginei sale:

„Come l'aura della sera
Spira placida e leggera
Quando muore in ciel il sole,
Così vengan le parole
Dal tuo labbro animator
E la povera mia vita
Dal dolor inaridita
Tu ravvivi in fondo al cor.“

Cantulu incetá, usi'a unui balconu se deschide, o femeia imbracata albu apare pe balconu. Junele re'n-cepe a cantá. Éca in traductiune canteceulu seu :

„Palid'a luna dórme pe nori
Gémetulu noptii sbóra prin flori,
Lagun'a 'ngana barc'a-mi usióra,
Vin'o intr'ins'a dulce ficióra !

Asta-e ór'a pentru iubire
Pentru placere si fericire,
Eu te voi face pe sinulu meu
Sê-te credi, draga, in Empireu.

In doiu, gondol'a, fruntea-si inchina,
De candu pe tine nobila dîna
Pintre lagune nu te-a portatu,
Vina, o vina, angeru amatu!“

Dar vai câtu spini nu au rosele amorului ! câtu de pucinu dura fericirea in acésta vale de doreri, de miserie si de lacrime ! Ve voi enará unu teribilu episod de amoru din unu timpu plinu de suspectu, de ura, de teróre si de sange.

Erá o frumósá nópte de augustu. Stelele schinteiau pe firmamentu, lun'a argintíá navigá pe azurele căli ale ceriului. Veneti'a erá cufundata in tacere. Silentiulu mormentalu din candu in candu erá intreruptu de sunetulu vîsleloru si de canteculu gondoleriloru. Unu june cu fisionomia espresiva, cu anima ardinte se oprí langa unu frumosu palatiu ce se oglindíá in mare si incepú a cantá o dulce romantia. Acestu june se numíá Ernestu Rinaldi. Vócea lui fu audíta de Adela, juna frumósá, onesta si pudica ca angerulu amorului. Copil'a in tóte noptile descindea in camerele primului etagiu, si din ferestra conversá cu scumpulu ei Ernestu. — „Ernestu, i díse ea intr'o séra, eu te iubescu cu acelu amoru cu care se iubescu angerii in ceriu.“ — Rinaldi i respundea: „Tesarulu meu, ti-promitu cá tu si numai tu vei fi mirés'a mea. Voiu fi alu teu in eternitate.“

In nóptea víitória candu Ernestu s'a rentornatu la loculu indatinatu, o mâna necunoscuta i-a datu urmatoriulu biletu:

„Ernestu! Unu destinu infricosíatu ne persecuta. Betranulu meu tata acusatú pe nedreptulu cu crim'a inaltei tradári, pentru ca sê-si arate gratitudinea sa catra acel'a care antáiu fu acusatoriu misteriosu, mai tardíu aperatoriu alu vietiei sale, a promisú solemne-minte cá me va da mirésa aceluia caruia i detorezá conservarea díleloru sale, omului pe care eu lu-urescu din tóta anim'a. Dílele betranului meu tata mi-sunt sacre si pretíose; elu ar fi in periculu de mórte, déca io nu asiu sacrificá detoriei de fíca ardintele amoru cu care te-am iubitú. Pardonéza-me, si nu me blaste-má. Uita-me, déca poti, fugi departe de acésta tíera p.ina de ure si manie, de resbunare si sange. De pe alte maluri departate, aducandu-ti a minte de santulu nostru amoru, cere pace pentru mine, care te-am amatu cu tóta puterea unei anime vergure. Adio, Ernestu, adio pentru totu-de-un'a. Adela.“

Ernestu cetindu epistol'a, cadíu in gondola ca unu omu lovitú de fulgeru. Vinindu-si in simtíri se departá cu resolutiunea de a-si resbuná a supra acelu ce i rapescú pe adorat'a-i Adela. — Erá o demanétia ridietória de octomvre. O multime de ómeni si femei intrau in palatiulu Adelei. In acea dí se celebrá nunt'a Adelei. Mirii si óspetii se indreptara spre beseric'a din apropiare. Unu june palidu, agítatu radiematu de o columna asteptá intrarea mirelui si a miresei. Adel'a, nobil'a fíca, care sacrificase antáiuulu amoru pentru ca sê salveze viétí'a parintelui seu, inaintá trístá ca angerulu dorerei. „E dins'a!“ esclamá Ernestu. Adel'a lu-audí, lu-vedíu, tresari, scóse unu profundu suspínu din pieptulu seu, si o lacrima ascunsa cadíu din ochii ei. Asta scena neobservata de altii, fu intielésa de mirele Adelei, elu privi cu dispretiu la Ernestu, si aruncá o privire semnificativa sbiriloru sei. Ernestu esí din beserica. Cununi'a nu erá inca finita candu Ernestu cadíu asasinatu.

In palatiulu V. . . . óspetii petreceau, pre candu mirele, care erá consilieriu, primí unu biletu care chiamá la palatiu magistratulu Republicei. Mirele pentru pucinu timpu si-luá adio de la óspeti. Joculu inse continuá. In midiloculu acestei bucurie generale, numai Adel'a erá trístá si gandeá la sermanulu ei Ernestu. Candu éca unu necunoscutu se apropia de ea si-i consémna unu biletu. Acestu biletu continea descrierea uciderii lui Ernestu. Sicariulu a cugetatu, cá Adel'a cunósce infami'a mirelui seu. Cetindu biletulu, ea in-

galbení si cadíu fara simtíri. Vinindu-si in simtíri ese rapede din palatiu si grabesce spre loculu unde se aflá cadavrulu lui Ernestu. Ajungandu acolo ingenunchiá langa elu, planse si se rogá:

„Ernestu, scumpulu meu, am juratu sê te iubescu, dar fiindu cá o sórte cruda ne-a despartítu pe pamentu, Ddieu sê impreune sufletele nóstre in ceriu.“ A pronuníatu o rogatiune confusa, sarutá cadavrulu iubitulu si seu si si-infipse pumnalulu in anima.

In diu'a urmatória se inmormentara dóue cadavre. Cradulu consilieriu care comise o resbunare atátu de infernala finí misielesce viétí'a. Nóptea nu se mai audíá pre canalu vócea simpatica a lui Ernestu. Despartíti pre pamentu, se reunira in ceriu ca sê continue santulu loru amoru!

I. C. Dragescu.

Teatru nationalu.

I.

Sabiu, 21 juniu, 1870. Sub cea mai placuta impressiune ve aducu de scire cele ce adi furam norocosi a poté vedé in templulu Taliei de aicea.

Dlu Millo cu societatea sa déde adi cea d'antáia representatiune. Pies'a jucata fu „Lipitorile Satoloru.“ — Aparintí'a dlui Millo pre scena fu primita cu fragoróse aplause, cu cunune si buchete de flori, de cari legate fluturau pantlice in tricolorulu romanu, ca beneventare din partea publicului.

Pies'a in generalu fu jucata minunatu; inse, trebuie totu-si sê amintescu mai cu séma pe dlu Millo, carele pe langa o etate de 56 ani apare pre scena totu-si ca unu june sprintenu si agílu. — Domni'a-lui jucandu pe „Moise carcimarulu Satului“ esecutá rolulu seu cu o perfectiune admirabila, asié cátu uitai cá vedi o piesa jucata pe scena, si cugetai a vedé tocmai pe gidanulu Moise. In actulu alu treilea si alu patruea puse publiculu in cea mai mare esaltare prin pré naturalulu si maiestrosulu seu jocu.

Domnulu Mineu, „Chir Jani Avdelas“ aretá prin joculu seu, cá e unu artistu carele póte face unui directoru cum e dlu Millo tóta onórea, esecutandu partitulu seu cu cea mai mare acuratetia si precepere.

Tipulu unui tieranu, omu de tréba si ajutatoriu celoru lipsiti, lu-reproduse dlu Nicolau cátu se póte de naturalu, asemenea si dlu Alexandrescu II represintá cu precisiune caracterulu unui tieranu peccatosu care sibanuesce peccatulu si cauta a-lu corege. Fórte ne surprinse inse joculu dlui Alexandrescu I, „Ionu Teslarulu“ carele prelanga una vóce fórte frumosa si tare de baritonu calificata pentru cantu, au sciutu sê-si castige prin joculu seu in actulu primu simpatí'a totururu.

Dn'a Margareta, carea jocá rolulu „Mariucei“ si dlu Elliescu carele reproduse pe „Nitíu“, aretau viulu tipu alu unei parechie june amante, si ambii dovodira prin naturalitatea jocului loru bun'a loru preparatiune in art'a dramatica. Mai cu séma dn'a Margareta escelá prin intruparea rolei sale, pe carea o jocá cu atáta agilitate si pregnantia, cátu vedeai in ea pe adeverat'a juna romana fidela amoresului seu, in reflexiuni cátu se póte de naturale. Celelalte roluri fure asié jucate, cátu nu lasara nimicu de aseptatu, ne-au multumitu doplinu.

Dlu Millo prin productiunea sa, perfecta in gradulu supremu, entusiasmă publiculu in celu mai mare gradu, asié câtu dupa fia-care actu fu chiamatu prin aplause viue, si in decursulu acturilor de nenumerate ori intreruptu prin manifestatiunile placerei si entusiasmului. La finea actului V. fura chiamati cu mare entusiasm mai antâiu toti actorii si apoi osebitu dlu Millo mai de multe ori; domni'a-lui multiam publiculu pentru entusiasmă primire, si se rogă totu-de-odata ca sê i pastreze si pe viitoriu acêsta bunavoire, ca elu si publiculu sê si-aduca aminte cu multiunire si placere de serele care le au petrecutu la olalta in Sabîiu. Dupa ce finî acestea, unu intreitu „sê traiésca dlu Millo!“ fu respunsulu publicului.

Pies'a jocata infacisiédia lipitorile, care sugu celu mai bunu sange alu romanului, pe greculu si gidanulu in afacerile loru cu poporulu, desemnandu totu d'odata caracterulu acestoru dône popore, cum este elu de marsiyu si miserabilu. — Cantecele corului fura executate in cea mai buna armonia, ce documentédia câ societatea dlui Millo nu numai in vorbire ci si in cantare este versata cum se cere de la o societate eminenta cum este ea.

Multumirea si bucuri'a Romaniloru de aicea este mare, vediendu in mediuloculu loru, pe celebrulu artistu Millo.

II.

Sabîiu, 26 iuniu, 1870. Ieri si alalta-ieri se representara urmatoriele piese: „Millo directoru“, „Chera Anastasia“, „Cimpoierulu“ si „Prapastile Bucurescilorulu.“

Am avutu ocasiune mai cu séma in cele trei d'antâie a admirá pe Dlu Millo jocandu in o séra trei caractere, si adeca pe sine insu-si, pe bab'a carea amblá numai si numai dupa pensiune si pe mosiu Corbu cimpoierulu. — In primulu caracteru se vedea omulu salonului si alu scenei, produsu cu o mare naturalitate si arte; in alu doilea a pusu in admiratiune publiculu intregu prin natural'a reproducere a cherei Anastasie, si in alu treia a entusiasmatu publiculu cu mosiulu Corbu.

Credu câ toti, câti l'au vediutu in acêsta séra, au fostu frapati, cum unu omu in una séra póte sê jóce atâtu de diferite roluri cu o mimica si fidelitate atâtu de naturala si cu o singura vóce aplicata pentru tóte trei piesele atâtu de diferitorie. Afara de dlu Millo trebuie sê amintimu in piés'a „Cimponierulu“ pe dlu Alexandrescu I ca „bujoru“ care si-a jocalu rol'a cu multa decentie, apoi pe dlu Elliescu „Leonasiu“ carele de si inca fôrte tineru totu-si e dupa dlu Millo unulu din cei mai buni actori ai dlui; asemenea si dlu Mincu. Dintre dnele actrice, cari tóte corespunsero rolului loru, ne-au placutu pana acuma mai bine dn'a Alesandrescu, care posede multa rutina dramatica, ce documentá pana acumu in tóte piesele, precum si in aceea de carea vorbimu, in rolulu „Dochitiei.“

In piés'a „Millo directorulu“ dupa domni'a-sa au escelatu dnii: Elliescu „Serviescu“ si Mincu „Ciupiciu“; celu d'antâiu naivu servilu, alu doilea servilu venditoriu; dlu Alexandrescu II ca „Tachi“ si dn'a Alexandrescu ca soci'a lui „Nene Nae“, care fu jocalu de dlu Nicolau „Locsitia.“ — Celelalte sunt roluri secundarie.

Pies'a de ieri, „Prapastile Bucurescilorulu“ compusa de dlu Millo, este una opera, cu carea se póte

fali dlu autoru; tendinti'a ei este, a aretá prepastile susnumitei cetâti, si totu-de-odata *inalt'a chiamare a unui institutu cum e teatrulu, carele se lupta in contr'a vicierulu si pentru virtute, si carele e o scóla morala* pentru toti acei ce lu-cercetédia. — Pies'a ne amagi si prin cuprinsulu si prin esecutarea ei. Dlu Millo, geniulu celu bunu, sub numele de dracu, in adeveru inse unu modestu artistu de la teatrulu din Bucuresci, avea sê jóce siese caractere in acêsta piesa, dintre cari celu alu „tieranulu mosneanu“ a entusiasmatu fôrte multu publiculu, inse nu mai pucinu neci celelalte. — Dlu Elliescu „Cobuzu“ si Alexandrescu I „Lica“ dovedira de nou marea loru desteritate si rutina, asemenea si dlu Alexandrescu II si Mincu, dintre cari celu d'antâiu a jocalu rolulu contelui „Pungachievsky“ si alu doilea alu adjutantulu acestui-a „Ghiberdicu“, amendou fôrte bine.

Dn'a Alexandrescu „Spazia“, asemenea dn'a Nicolau „comtes'a Iloatiancovicu“ câtu si dr'a Senti ca „Titia“ ni au placutu fôrte, si au escelatu pro langa jocu bunu, mai cu séma cele d'antâie, si cu nisce toalete frumóse, elegante gustuóse. Publiculu primu fôrte bine pe dr'a Constantinescu si dn'a Frosa Ionescu „Tudora si Stanca“, cari, ca tierance, cum sunt romanele, prin rolurile si esecutarea loru, au pusu publiculu de multe ori in placut'a pusetiune de a le aplaudá.

Asemenea au sciutu si dr'a Alexandrescu sê castige simpatia publicului prin eminent'a sa productiune. Dlu Nicolau in rolulu seu ca „Parvu“ erá la loculu seu. Peste totu dlu Nicola jocá cu multa acuratétia pe tierenii romani, asié câtu, candu lu-vedi pe scena ca tieranu, vorbindu in dialectulu tieraniloru, nu poti crede câ nu ai de facutu cu unu tieranu. Nu e de miratu dara, câ dlui place publiculu mai bine in asemene roluri ca in cele de salonu.

Corurile si solurile au mersu, cu pucina esceptiune, fôrte bine. Entusiasmulu publicului erupse in finea actului din urma in aplause frenetice; dupa aceea esí totu personalulu jocatoriu; apoi chiamara de repetíte ori pe autorulu piesei si directorulu representarei ei. — Dni'a-lui multiam apoi publiculu cu frumóse cuvinte, si lu-rogá pentru spriginulu seu moralu si materialu si pre venitoru, la ce publiculu i-respondia cu repetíte „sê traiésca autorulu, sê traiésca directorulu Millo!“ — Cu unu cuventu, succesulu piesei fu mare, asié câtu celu mai ambitiosu autoru ar fi potutu fi multumitu cu elu.

Pies'a e fôrte instructiva, mai alesu pentru Romani — — cuprinde sentintie, pe cari multi au de a le pricepe fôrte bunc.

CE E NOU?

** (In caus'a teatrului nationalu.) avemu sê anunciámu, câ comitetulu institutu de inteliginti'a romana din Buda-Pesta a reinc-putu sê tiena siedintie in 30 jun. la dlu Ales. Mocioni. In acêsta siedintia redactorulu acestei foi, ca secretariu alu comitetului, a reportatu despre tóte contribuirile si ofertele sosite pan' acuma si publ cate deja in foi'a nóstra.

** (Socotéla cu consistoriulu din Gherba.) Unu corespundinte alu nostru a scrisu in nr. 20 alu acestei foi, câ consistoriulu din Gherla n'a permis Societáti Alexi-Sincaiane a tiena siedintia publica in $\frac{3}{15}$ maiu. Numitulu consistoriu, simtindu-se atacatu fara cauza,

ar fi avutu totu dreptulu sê cêra de la noi publicarea unei rectificări basate pe date autentice, — si noi amu fi implinitu numai o placuta detorinția, publicandu aceea aperare. Dar in locu de o rectificare dorita, éta ne tredîramu cu urmatoriulu ucasu: „Nr. 1420/895. Stimatè Domnule Redactore! In câtu in numerulu 19 a diurnalului „Familia“, care sta su redactiunea Spectatei Domniei Vostre sub rubric'a „Ce e nou“ pagin'a 239 din Gherl'a ai publicatu una scrisóre fara nume din partea societatei Alexi-Sincaiana, in care se aducu inainte unele calumnii si mintiuni in contra Consistoriului G. Cat. a Diecesei Gherlei, respective in contra Capitularistiloru Gherlani cu tóta onórea esci recereatu: ca se binevoiesci a face cunoscutu la acestu Consistoriu numele autorului scrisórei amintite. Intre altele cu onóre remanemu. Din siedinti'a consistoriale tienuta in Gherl'a la 18 jun. 1870. Ioane Anderko Vicariu gen. Captulariu.“ Ce felu? Intre atátia capitularisti intiepti nu s'a gasitu nici unulu, carele sê scia celu pucinu atát'a, câ nu este de ajunsu a declará ce-va de „calumniã“ si „mintiuna“, ci trebuie dem nfta prin date necontestabile? Opritu-ati séu ba pe teologi a tiené siedinti'a publica in $\frac{3}{15}$ maiu? Ast'a e cestiunea. Unu corespundinte alu „Federatiunii“, carele de altminte e mare lingâu alu consistoriului, insu-si recunóce, câ „e dreptu, câ veneratulu consistoriu nu a permisu societátii Alexi-Sincaiane tienerea siedintiei desifte pe $\frac{3}{15}$ maiu.“ Asié dara corespundintele nostru ni-a reportatu averulu puru; asié dara *nu dînsulu* merita a fi numitu „calumniatoriu“ si „mintiunosu!“ Ce felu? Si consistoriulu din Gherl'a totu-si are cutezantia a in-trebá de noi numele autorului? Pentru ce? Pentru ca sê-si resbune a supra lui! Nu vomu dá ocasiune on. capitularisti ca sê-si esercite acésta virtute crestinesca, ci li spunemu claru: Fó'a acést'a are unu redactoru respunditoriu; déca ve simfti ofensati pe nedreptu, chiamati-lu inaintea curtii juratiloru, sê aiba o dí de serbatóre si — „Gur'a Satului.“

= (In *causa autonomiei biserecei romane din Bucovina*) s'a conchiamatu pre $\frac{11}{23}$ juniu o adunare mare a greco-orientaliloru din tóta tier'a lui Stefanu celu Mare. Sunt 20 de ani, decandu o multíme de petitiuni si memorande s'au adresatu domniloru din Vien'a pensru asigurarea autonomiei biserecei romane; resultatu a fostu mai totu-de-una promisiuni infflorilate si alta nimicu. Deci, este timpulu, ca fratii nostri bucovineni sê apuce firulu unei actiuni serióse si energice in favorulu biserecei loru natiunale; sê nu ascepte porumbulu friptu.

= (Dlu *Georgiu Ioanovicu*) secretaru de statu la ministeriulu culteloru si instructiunei publice, publica prin diurnalele romane o provocare la infintiarea reuniuniloru pentra instructiunea poporala, cari voru avé frumós'a chiamare de a promove, prin tóte medilocele disponibilu, educatiunea poporului. Voru deschide cursuri de adulti, cursuri libere s. a. dupa modelele din Franci'a, si estu-modu voru intinde docentiloru si educatoriloru poporali mana de ajutoru intru implenirea misiunei loru sublime. Sunt multi, fóte multi acei ce n'au avutu ocasiunea de a se qualificá si nu este micu numerulu aceluor ce, dupa parasirea scólei poporale, uita aceea ce au invetiatu. Deci cursurile libere si pentru adulti potu aduce multu bine pre altarulu culturoi generale, care singura póte face din omu cetatianu adevoratu, care sê scia iubi si aperá patri'a si natiunea sa, dropturile si interesele sale. Avemu speranti'a, câ

Romanii inca voru precepe importanti'a acestei impregiurári, si nu voru intardiá a se constitui in asemene „reuniuni natiunale romane pentra instructiunea poporului romanu“, spre a dá asociatiuniloru romane din Transilvani'a si Ungari'a sucursulu recerutu pentru luminarea si fericirea poporului romanu. Cultur'a adevorata, cultur'a natiunala ne va mantui.

*** (Anunciu.) Conformu conclusului adusu in siedinti'a I a adunárii gen. a Asociatiunii tne, tienuta la Siomecut'a-mare in 11 augustu a. tr. p. XXIV, adunarea generale a Asociatiunii transilvane pentra anul cuurentu 1870 se va tiené la Naseudu in 8 si 9 augustu a. c. dupa calendariulu gregorianu (nou). Ceca ce prin acést'a, conformu §-loru 21 si 25 din statutele Asoc. se aduce de timpuriu la cunoscinti'a publica. De la presidiulu asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Sabíu, in 20 iuniu 1870. I. Hani'a, v.-pr. I. V. Rusu, secr. II.

*** (Ordinea lucrurilor) Adunárii generale X, ce Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu o va tiené la Naseudu in 8 si 9 augustu c. n. 1870. Siedinti'a I. 1. Membrii Asociatiunii, adunati fiindu la 9 óre deminéti'a in loculu destinatu pentru tienerea siedintieloru, alegu o deputatiune, spre a invitá pre Escelinti'a Sa domnulu presiedinte la adunare. 2. Presiedintele ocupandu loculu seu, deschide adunarea. 3. Adunarea alege pentru portarea protocolului 3 notari ad hoc. 4. Se alege o comisiune de cinci membri, spre a cercetá socotelele si a raportá in siedinti'a a dóu'a. 5. Se alege o comisiune de 3 membri care in intielesulu §§-loru 6, 8, 9, din statute vá conserio pre membrii cei nooi, va incassá facsele si le va subministrá cassieriului. 6. Se alege o comisiune de cinci membri, care in intielesulu §-lui 23 lit. f, g, si h din statute va preliminaru bugetulu anuliu venitoriu si lu va asterne adunárii in siedinti'a II. 7. Una comisiune de 7 membri pentru esaminarea si raportarea a supra altoru motiuni asterne adunárii gen. din partea comitetului Asociat. séu a altoru dintre dd. membri ai Asociatiunii. 8. Secretariulu comitetului raportéza despre activitatea Asociatiunii in decurgerea acestui anu, precum si despre rezultatele, ce s'au ajunsu printr'ins'a. 9. Cassariulu si controlorulu asterne bilantiulu venituriloru si speseloru anuale, si areta starea materiale a Asociatiunii preste totu. 10. Bibliotecariulu raportéza despre starea bibliotecei Asociatiunii. 11. Presupunendu-se, câ lucrárilu enumerate pana aci nu voru absorbi totu timpulu siedintiei, restulu aceluia se intrebuintéza pentru cetirea disertatiuniloru substernute de timpuriu la presidiulu comitetului. Siedinti'a II. 1. Acésta siedintia se incepe cu continuarea cetirei disertatiuniloru restante din siedinti'a premergatória. 2. Adunarea primesce si desbate raportele comisiuniloru, delegate in siedinti'a precedente. 3. Se aduce si se desbatu proiectele si motiunile, ce se facu in privinti'a Asociatiunii. 4. Fiindu-cá Trieniulu oficialiloru si membriloru de comitetu ai Asociatiunii, alesi si respective realesi la adunarea gen. din Clusiu, a espiratu, pentru aceea adunarea generale procede la alegerea nuoiloru membri de comitetu si oficiali pentru cei trei ani urmatori. 5. Se destina loculu si timpulu celei mai aprópe adunári generale. Sabíu, in 7 jun. c. n. Comitetulu asociatiunii tne pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

*** (Insciintiare.) Acei on. dni, cari au sê reclama pentru „Noptile Carpatine“ si pentru „Amoru si

Patria⁴, precum si aceia cari dorescu a-si procurá numitele opuri, se voru adresá câtra autorulu, carele va petrece pana la finea lui juliu a. c. in patria. Acei Dni cari primira poesiele „Amoru si Patria“ si n'au speditu inca banii, sunt rogati sê nu intardie cu tramitarea lor. Epistólele se voru adresá subscrisului per Mediasch la Basna (Transilvani'a). I. C. Dragescu.

Din strainetate.

= (*Madame Paulina Lucca*) dupa debutulu seu ultimu din San-Petriburgu, ajunse a fi objectulu conversatiunei in regiunile mai notabile ale capitalei rusesci. Intr'unulu din cupeele de clas'a a-dou'a ale locomotivului ce pornesce din San-Petriburgu catra sudu, inca se vorbiá cu unu viu interesu despre renumit'a cantarétia, care si-luá in „Femei'a africana“, representata in sér'a precedentata, remasu bunu de la publiculu rusescu. Parerile erau pré divergenti; o dama, ce nu se vedea cá apartiene adoratoriloru artei, dede urmatóri'a opiniune: „Madame Lucca e pré betrana pentru femeia africana si pentru teatru, de la care trebuiá sê-si iee demultu remasu bunu; mai demultu a potutu sê fia cantarétia cea mai escelenta... adi inse! nu e in dins'a nice unu picu de viétia si e diforma! Si dta, domnule! — dîce dómna criticastra catra vecinulu seu strainu, — numai ridi fara sê vorbesci ceva? Nu vorbescu eu óro adeverulu? N'a desfloritú degiá óre dómna Lucca?“ „N'ati avé bunetate, dómna draga, sê spuneti tóte aceste dómnei Lucca, care ocupa locu vis-à-vis de dta?“ respunse dnulu intrebatu. Criticant'a nóstra fú lovita ca de unu fulgeru din seninu; se incercá a se escusá, cá n'a audítu decátu numai pucine detaiuri din productiunea dnei Lucca; cá fú sedusa prin raportorulu favoritulu seu jurnalulu „Wossische Ztg“, care criticá fórté aspru pre dn'a Lucca s. a. „Cátu de uritu si ignorantu omu póte sê fia acelu criticant!“ dîse in fine, dupa ce nu mai aflá cuvinté pentru a se poté spelá in faci'a artei. „Spune-le aceste, scumpa dómna, criticatorulu insu-si, — dîse dn'a Lucca, — care, éca, siede tocmai langa dta.“

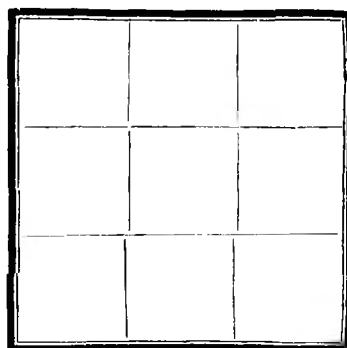
= (*Mister Harrison*) inventá nu demultu unu velocipedu aerinu care, pusu in miscare prin o *siuruba archimedica*, ar poté face in tempu de o óra o cale de 10 mile. In constructiunea acestui velocipedu se va aplicá o ventrela de metasa oleita, care va fi in legatura cu siurub'a. Societatea pentru navigatiunea aerina aprobá teorí'a acestei inventiuni si decise a o cercá si in practica.

= (*Post'a americana din Baltimore*) ni spune, cá Jerome Napoleonu Bonaparte, nepotulu lui Napoleonu I. si fiulu regelui Westfaliei a moritu nu demultu in etate de 64 ani; mama-sa traiesce inca portandu sarcin'a a 90 ani, in Baltimore.

= (*Caus'a focului celui mare*) din Constantinopolea se crede a fi neesperint'a cutarorú copí, cari prindendu câtiva gusani, li unsera codile cu petroleu si apoi le aprinsera. Deci gusanii aprinsera suburbiulu Per'a care deveni mai tóta pulvere si cenusia. Daun'a se urca la 20 milióné de lire.

Gâcitura

de Aur. Papianu.

Numerii curgatori de la 1 pana la 9 sunt de a se scrie in cele 9 cadrate desierte asié, ca a) numerii din cadratele ce urméza unulu dupa altulu crucisú sê numere 15, b) din cadratele ce curgu de á latulu 15 si c) din cadratele ce curgu din susu in josu asemenea 15.

Deslegarea gâciturei numerice din nr. 21.

Mare-ai fostu tu, Romanía,
In trecutu adese ori,
Candu steteai cu barbatia
Pre terenulu luptelorú.

Candu tu fruntea-ti coronata
Inaltata ti-o portai,
Viétia dulce fara péta
Erá viétia cea de raiu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele Idoni'a Damsia n. Emanuilu; si de la domnií Constantinu Ungureanu, Ilia Sporea, Alesandru Valutianu, Alesandru Frumosu.

Post'a Redactiunii.

Tablourile s'au tramisu la toti abonantii; cei ce nu le-au primitu, binevoiésca a reclamá numai decátu!

Nadlaeu. Dsiórei E. P. Tabloulu s'a tramisu la dlu colectante.

Nadlaeu. Dlui M. S. List'a de contribuiuri pentru teatrulu nationalu se va publicá in nrulu vítoriu.

Boitia, Sibiiu. (P.) Dorere, au sositu tardú!